

Refo500: reformatie met een kleine letter

Congressen, debatten, lesbrieven, exposities en een groot aantal themareizen staan op het programma van Refo500: acht jaar herdenking van de Reformatie, tot en met het Lutherjaar 2017.

van onze redactie kerk

PUTTEN – „Refo staat niet voor een subcultuur in Nederland”, zegt Herman Selderhuis, directeur van ‘Refo500’, „maar voor een reformatie die heel Nederland en heel de westerse wereld veranderd heeft.”

En – eigentijds gevonden – Refo staat voor *rewind* en *forward*, de knopjes op een muziek- of dvd-speler. Selderhuis: „Omzien om vooruit te zien”.

„We schrijven reformatie met een kleine letter”, zegt voorzitter Erik de Boer van de Stichting Refo500. Met een hoofdletter staat Reformatie voor de breuk tussen de Rooms-Katholieke Kerk en het protestantisme in de zestiende eeuw. Maar met kleine letter was het niet minder dan „de overgang naar een nieuw tijdperk”.

Binnen het grotere geheel van kerk en keizerrijk kwam de mens als individu in beeld. Nationale staten kregen betekenis. Er kwam economische ontwikkeling. Europa maakte kennis met religieuze verscheidenheid, moest leren omgaan met tolerantie en vrijheid. Wetenschappen en kennis vermenigvuldigden zich. „Aan de ene kant grepen we terug op de oude talen, de bronnen van de cultuur. Aan de andere kant vertaalden geleerden die kennis – en met name de Bijbel – in de volkstaal, zodat ook gewone mensen in die kennisverrijking konden delen”, aldus De Boer.

Vandaar dat Refo500 gisteren in Putten grootste plannen presenteerde om acht jaar lang die reformatie te herdenken, tot en met het Lutherjaar 2017.

Een website ging gisteren online (www.refo500.nl), geopend door de achtjarige Janna Verboom –

want Luther zei ooit dat een kind begrijpt wat de kerk is. Selderhuis vroeg het haar maar niet, maar Janna gidste het publiek, zo slim als haar generatie met computers is, langs de verschillende buttons.

In Duitsland begon de Evangelische Kirche, zeg maar de Duitse Protestantse Kerk, al in 2008 met een ‘Luther-Dekade’ met elk jaar een thema. Refo500 heeft daarvan afgezien; te beperkend. „Een thema als Reformatie en Bijbel moet de hele periode door aan bod kunnen komen.”

Refo500 kijkt ook over de grenzen. Niet alleen naar Vlaanderen en Duitsland, tot in Zwitserland en Noord-Amerika doen partners met de herdenking mee.

Ketters

En onder de vlag van ‘reformatie’ met een kleine letter kan dus ook de Rooms-Katholieke Kerk meedoen, want daar veranderde na de breuk met Luther ook van alles. De werkgroep die de katholieke inbreng in Refo500 bedenkt, komt pas volgende week voor het eerst bij elkaar; bisschop Gerard de Korte is er lid van. Het accent komt waarschijnlijk te liggen op de erfenis van het Concilie van Trente, waar ‘Rome’ de Reformatie verwerkte en in eigen huis hervormingen doorvoerde. Het concilie wordt in 2013 herdacht (de afsluiting is dan 450 jaar geleden).

De Korte toonde zich dankbaar voor wat, vergeleken met de zestiende eeuw is bereikt. „Ketters en papen van gisteren zijn vandaag broeders en zusters in de ene Heer geworden.” Er blijven theologische verschillen en zeker ook nestgeurverschillen; daar moeten we niet omheen draaien, zei de bisschop. Hij hoopt dat Refo500 veel nieuwe historische en theologische gezichtspunten oplevert. En vooral meer toenaadering als „belijdende christenen” in een „liberale en seculiere meerderheidscultuur”, om te laten zien dat het „werkelijk verschil maakt om in vriendschap met Christus te mogen leven”.